

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka

Lidická 971/25, 602 00 Brno
ID datové schránky: 56ywzeq
tel.: +420 731 782 066; IČ: 65353391
www.jmpcsso.cz

Zpráva o průzkumu a stanovisko k plánovaným stavebním úpravám budovy ZŠ Prušánky 289, 696 21 z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů

Průzkum výskytu netopýrů, rorýsů a jiných chráněných synantropních druhů živočichů byl realizován na základě objednávky Ing. Antona Racka z důvodu plánovaných stavebních úprav budovy ZŠ, zejména pak demolice objektu tělocvičny a dále opravy a zateplení fasády budovy ZŠ.

Stručný popis a metodika:

Jedná se o třípodlažní budovu a nižší jednopodlažní navazující budovu s plochou střechou (obr. 1-2). Průzkum vycházel z údajů v dostupných databázích a vlastní prohlídky objektu. Ta byla provedena 23. února 2024 a dále v hnízdní době 16. července 2024 přímou kontrolou objektu podle závazné „Metodiky posuzování staveb z hlediska výskytu obecně, a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů“ Ministerstva životního prostředí. Byla provedena vizuální prohlídka celého objektu zaměřená na zjištění potenciálních úkrytů netopýrů a hnízdišť rorýsů (resp. dalších ptáků) a na zjištění výskytu jejich pobytových znaků (např. trusu podél obvodových zdí). V hnízdním období byl realizován také večerní monitoring budovy v době půl hodiny před západem slunce až do hodiny po západu, tedy v době kdy rorýsi zalétají do svých hnízdišť a začíná večerní výletová aktivita netopýrů.

Zjištění:

V dostupných databázích nebyl nalezen záznam o hnízdění zvláště chráněných druhů živočichů. Při vlastním průzkumu bylo na budovách nalezeno ze všech stran velké množství dutin v podstřeší vytesaných šplhavci, které mohou potenciálně sloužit jako úkryty a hnízdiště synantropním druhům živočichů (obr. 3-4). Na budově byly dále nalezeny vývržky poštolky obecné (*Falco tinnunculus*) (obr. 5). V oknech budovy bylo také nalezeno mnoho otisků po starých hnízdech jiříček obecných (*Delichon urbicum*) a minimálně 4 kompletní hnízda (obr. 6-7).

Při kontrole v hnízdní době bylo na objektu prokázáno hnízdění minimálně **2 párů vrabců domácích** (*Passer domesticus*) v dutinách v zateplení. Na přední straně budovy nad vchodem bylo prokázáno hnízdění **jednoho páru jiříček obecných** (*Delichon urbicum*). Do rohové dutiny dále zaletuje nocovat **žluna zelená** (*Picus viridis*) (přední strana roh nad vchodem).

Na vedlejší budově Stravování, která je součástí jiného projektu rekonstrukce bylo při kontrole v hnízdní době prokázáno hnízdění **3 párů jiříček obecných** a potvrzeno nocování **poštolky obecné** v otvoru ve fasádě.

Více o problematice stavebních úprav na budovách s výskytem synantropních živočichů naleznete na stránkách www.rorysi.cz a www.sousednetopyr.cz/

Doporučení:

Na budově byly objeveny prostory, které mohou být využívány zvláště chráněnými druhy živočichů, nicméně jejich přítomnost nebyla v rámci průzkumu potvrzena.

Při průzkumu byly na fasádě objektu objeveny dutiny vytesané šplhavci, které jsou využívány dalšími druhy ptáků k hnízdění. Bylo zde potvrzeno hnízdění vrabců párů vrabců domácích, kteří sice nepatří mezi zvláště chráněné živočichy, vztahuje se na ně však obecná ochrana dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a stavební práce v okolí jejich hnízd je nutné provádět mimo období hnízdění. Stavební práce v okolí otvorů ve fasádě je tedy nutné provádět mimo období vrabců domácích tedy od září do března. Po skončení rekonstrukce dále doporučujeme na objekt umístit **alespoň 2 trojité budky pro vrabce**, jelikož vrabcům zaniknou prostory, které doposud využívali k hnízdění. Budky jsou k dostání např. na stránkách Zelené domácnosti: <https://www.zelenadomacnost.com/p/ptaci-budka-1sp-pro-vrabce>.

Jelikož je budova ZŠ využívána také poštolkami obecnými, doporučujeme zde umístit dále **1 budku pro poštolky**, k dostání např. zde: <https://www.zelenadomacnost.com/p/ptaci-budka-pro-postolky>.

Jelikož bylo na objektu dále prokázáno hnízdění **jiříček obecných**, které sice nejsou zařazeny mezi zvláště chráněné druhy živočichů, vztahuje se však na ně obecná ochrana podle zákona o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), je nutné práce v okolí jejich hnízd provádět mimo období hnízdění jiříček (mimo období od **15.4.** do **15.9.**). Samotná destrukce hnízda, která bude před prací na fasádě nutná by měla být povolena místně příslušným orgánem ochrany přírody (odbor životního prostředí města Hodonín) a musí být provedena ještě před zmíněným hnízdním obdobím.

Jiříčka obecná je silně fixovaná na své hnízdiště a lze tedy předpokládat, že bude usilovat o hnízdění na objektu i po rekonstrukci. Nabízí se přitom čtyři možnosti, jak pro udržení hnízdiště jiříček postupovat:

- 1) Na fasádě doporučujeme použít vápenitou barvu. Ta přitom nemusí být využita na celé budově, stačí jí pouze přetřít (možno i na již vytvořený nátěr) místa hnízdění jiříček (případně lze takto nasměrovat jiříčky na jiná místa než problematická u oken). Pokud by vápenitá barva využita nebyla, jiříčky mají velké obtíže s lepením hnízd na fasádu.
- 2) Na místa hnízdění připevnit dřevěná prkýnka, na něž si jiříčky mohou postavit hnízda.
- 3) Umístit místo stávajících hnízd umělá hnízda z keramiky (k dostání například zde: <https://www.zelenadomacnost.com/p/ptaci-hnizdo-jiricky-s-vletovym-otvorem-k-dodelani/>, obr. 8-9), jiříčky je celkem ochotně obsazují a lze je tímto nasměrovat na místa, kde jejich hnízdění nebude způsobovat problémy (např. mimo okna).
- 4) Další možností je výstavba tzv. jiříččí věže – společného hnízdiště jiříček vysoko nad zemí. Výstavbou jiříččí věže je možné nasměrovat hnízdění jiříček mimo budovu, kde například může být méně problematické. Věž však doporučujeme umístit do blízkosti původního hnízdiště.

Více o problematice stavebních úprav na budovách s výskytem synantropních živočichů naleznete na stránkách www.rorysi.cz a www.sousednetopyr.cz/

Dobré je na věž umístit alespoň několik umělých hnízd, které jiříčky přilákají a ony je rády obsadí, ale také jiříčkám poskytnout prostor pro stavbu hnízd vlastních (jiříčky potřebují prostor svírající pravý úhel). Jiříččí věže vyrábí například německá firma: <https://www.schwalbenhaus.com/> nebo lze věž vystavět svépomocí, několik takových věží již bylo realizováno i v České republice. V případě zájmu můžeme zajistit konzultaci nebo výkresy z realizace výstavby těchto věží.

Někdy může být problematický padající trus, jež se hromadí pod hnízdem jiříček, toto lze vyřešit například umístěním prkénka cca 30 cm pod hnízdo, na které se bude padající trus hromadit a po vyhnízdění jej lze jednoduše odstranit (ke koupi např. zde: www.zelenadomacnost.com/p/podlozka-pod-hnizdo-jiricek-nebo-vlastovek, nebo zde: www.zelenadomacnost.com/p/ptaci-hnizdo-11-jiricky-spodni-panel).

Ze zkušeností z předchozích realizací lze shrnout, že z hlediska ušpinění fasády stavbou hnízd a trusem je nejlepší jiříčkám nabídnout náhradní hnízdění na místě, kde je hnízdění méně konfliktní než se pokoušet hnízdění zabránit úplně. Při použití různých opatření, které zabraňují hnízdění úplně, dochází většinou k tomu, že se ptáci pokoušejí bezvysledně stavět hnízda na mnoha různých místech.

Závěrem upozorňujeme, že pokud by i přes výše uvedená zjištění došlo během prací na objektu k nálezu chráněných druhů živočichů, je třeba neprodleně kontaktovat příslušný orgán ochrany přírody (odbor životního prostředí města Hodonín), případně Českou společnost pro ochranu netopýrů či Českou společnost ornitologickou za účelem konzultace nejvhodnějšího řešení vzniklé situace.

V Brně 31.7.2024,

Mgr. Gašpar Čamlík

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ
Jihomoravská pobočka
Lidická 971/25
602 00 BRNO

Ondřej Ryška

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka

tel: 731 782 066, e-mail: camlik@birdlife.cz

tel: 702 042 108, e-mail: ryska@birdlife.cz

Fotografická příloha:

Obr. 1-2: Celkový stav budov školy

Více o problematice stavebních úprav na budovách s výskytem synantropních živočichů naleznete na stránkách www.rorysi.cz a www.sousednetopyr.cz/

Obr. 3-4: Otvory v podstřeší budov vytesané šplhavci

Více o problematice stavebních úprav na budovách s výskytem synantropních živočichů naleznete na stránkách www.rorysi.cz a www.sousednetopyr.cz/

Obr. 5: Vývržky poštolky obecné

Více o problematice stavebních úprav na budovách s výskytem synantropních živočichů naleznete na stránkách www.rorysi.cz a www.sousednetopyr.cz/

Obr. 6-7: Hnízda a jejich otisky od jirůček obecných v oknech budovy